

Na Etana Kerekere'a Sa Paul Fuana Sa Timoti

Sa Timoti ngwae ana fanoa doe 'i Listra. Te'a nia kini 'i Grik. Sa Timoti ngwae kwaima sa Paul nia leka fa'inia ana kula nia liu ani ki fuana fa'arongo'a 'ania Fa'arongo'a Le'a sa Jesus Christ. Sa Paul keresia buka ne'e kaida'i nia leka dao 'i Masedonia, ma sa Timoti ka tua buri 'i Efesus. Sa Paul saea fuana sa Timoti ka lialia le'a ana fa'amanata'anga 'oso'oso ne'e leka ma'i saena siosi. Ana kerekere'a ne'e, sa Paul fata sulia falafala le'a Kristin ki kaida'i kira fo'lo saena siosi ki. Nia saea logo ngwa'i to'a fa'uta ki ne'e kira bolo fa'inia fa'ina'ona'o 'anga ana siosi.

Sa Timoti na'a ne'e rao ana fa'amanatalana fa'ina'ona'o ki fa'inia ti Kristin matamata la'u, ma sa Paul ka keresia ala'anga 'oro fuana 'afilana ana rao'a ne'e.

Na ru talinga'i ki saena buka ne'e:

Fa'amanata'anga sulia siosi fa'inia ngwae rao nia ki & 1:1—3:16

Fa'amanata'anga sulia rao'a sa Timoti & 4:1—6:21

¹ Nau'a sa Paul, na ngwae ni lifurongo sa Jesus Christ. God ne'e fa'amauri kia, ma sa Jesus Christ na ngwae ne'e kulu kwaimasi ana, kero'a fata totonga'i fuaku ta ngwae ni lifurongo. ² Nau ku kerekere kwau fuamu sa Timoti. 'Oko di'ia na'a na ngela nau, sulia 'oko fa'amamana ana fatalaku sulia sa Christ. Nau ku fo'lo 'iri God na Ma'a fa'inia sa Jesus Christ na Aofia kia ke

kwatea na le'anga'a, ma na kwaimanatai'anga, ma na aroaro'a fuamu.

Sa Timoti 'oke fu'alia na fa'amanata 'anga rora ki

³⁻⁴ Nau ku oga 'oke tua basi 'amu 'i Efesus, di'ia ba nau ku asunga'i 'oe ana lekalaku 'uana 'i Masedonia. Sulia ti ngwae 'i Efesus kira fa'amanata 'ani na fa'amanata'anga 'oso'oso ki. Kira fa'amanata 'ani 'a'ema'e 'oso'oso ki ne'e kira lalingani ana isuisu'a sulia ko'o bora kira ki. Ma nau ku oga 'oke fata luida. Kaida'i kira fa'amanata 'ani na ru ne'e ki, na ngwae ki kwaingilongiloi suli'i, ma noa'a kira kasi leka sulia na nai'i ru 'anga God fuana fa'amaurilana na ngwae ki. Kaida'i kulu fa'amamana ana sa Christ, kulu totolia sai'a ana na nai'i ru 'anga God. ⁵ 'Oke ala'a totonga'i fuada noa'a kira kasi kwaingilongiloi 'una'eri, fasi 'iri kamu'a ngwae fa'amamana ki muke alafe fuamu'a kwailiu. Di'ia kamu alafe 'una'eri, kamu ke ba'a to'o ana mauri'a ne'e sikasika, ma na manata'anga ne'e raola ka madako, ma na fa'amamana'anga ne'e ka mamana. ⁶ Bore ma ti ngwae kira abula matamata na'a 'ada fa'asia na ru ne'e ki, ma kira ka leka na'a 'ada sulia na olisu'usu'u 'anga bolebole'a ki. ⁷ Kira oga fasi 'iri kira ka uu di'ia na ngwae fa'amanata ki ana na taki sa Moses ki. Bore ma noa'a kira kasi sai go'o ana na taki sa Moses ki, sui bore 'ana kira ka fata ngasingasi'a sulia.

⁸ Ma kulu saiana na taki nia ki ne'e ru le'a, di'ia na ngwae ki kira sasi saga sulia. ⁹ Ma kulu ka sai logo ana God noa'a kasi saunga'inia na

taki ki fuana fa'asaga lana ngwae le'a ki. Nia saunga'inia lala fuana fa'asagalana na ngwae ne'e fulia ru ta'a ki, ma na ngwae ne'e abu rongo ki, ma na ngwae ne'e noa'a kira kasi fa'adufa God, ma na ngwae ne'e kira abula ta'a ki, ma na ngwae ne'e ilanga'inia God ki ma ru abu ki. Ma nia saunga'inia na taki ki na'a fuana ngwae ne'e kira saungwae, ma na ngwae ne'e kira saungia na ma'a kira ki ma te'a kira ki, ¹⁰ ma na ngwae kakabara ki ma na ngwae ne'e kira 'usu ana ngwangwane ki, ma na kini ne'e kira 'usu ana kini ki, ma na ngwae ne'e kira bilia ngwae ki ma kika 'oifoli 'anida di'ia ti ngwae rao 'o'o, ma na ngwae 'oso'oso ki, ma ngwae ne'e 'oia fata alanga'inga kira ki, ma na ngwae ne'e kira sasia ti ru ne'e matamata fa'asia na fa'amanata 'anga mamana sulia na Fa'arongo'a Le'a. ¹¹ God ne'e 'inoto'a liu ma ka le'a liu, nia alua 'i limaku na Fa'arongo'a Le'a ne'eri 'iri nai fa'arongo 'ani.

Sa Jesus Christ dao fasi 'iri ke fa'amauria na ngwae ta'a ki

¹² Nau ku ba'atafea sa Jesus Christ na Aofia kia, na ngwae ne'e kwatea na ngasingasi'anga fuaku fuana na sasilana na rao'a nau. Ma nau ku ba'atafea logo suli nia manata fito'o aku ma ka fili nau 'uana na rao'a fuana. Nia ka fili nau, ¹³ sui bore 'ana na kaida'i ba 'i na'o, nau ku fa'akaisia ma nau ku fata fa'alia. Ma God ka kwaimanatai aku, sulia noa'a naisi fa'amamana 'ua, ma naisi saiana na ru ne'e nau ku sasia. ¹⁴ Ma na Aofia kia fa'ale'a nau ka doe liu, ma ka kwai'afi aku fasi 'iri nau ku fa'amamana ana nia'a, ma nau ku alafe logo fuana. Nia saiana

sasi'a 'una'eri fuaka na ngwae ne'e kulu tua ratai fa'inia sa Jesus Christ.

¹⁵ Ma na ala'anga ne'e nia mamana, ma kulu ka fa'amamana ana ba nia 'uri, "Sa Jesus Christ nia leka ma'i saena magalia fasi 'iri ka fa'amauria ngwae ne'e abulalada ta'a ki." Aia, 'i na'o nau ku abula ta'a ka liufi kira ta'ifau.

¹⁶ Sui bore 'ana nau ku abula ta'a 'una'eri, God kwaimanatai aku, ma noa'a nia kasi kwa'i nau. Nia sasi 'una'eri fasi 'iri ka fa'ata'inia na'a mabetau'a sa Jesus Christ fuaku, na ngwae ne'e nau ku ta'a liu. Nia sasi 'una'eri 'iri ngwae ki ka saiana nia rufuanata ana sa tai ne'e kike ba'a fa'amamana ana nia'a, ka di'ia logo ne'e nia rufuanata aku. Ma God ka kwatea mauri'a firi fuada. ¹⁷ Ma nau ku oga kuke ba'atafea ma kuke fa'adoea God tutua firi. God na'a ne'e na ngwae tatalafa'a tua tua firi, ma noa'a kasi mae, ma noa'a kulu kasi lisia, ma ta'ifili nia go'o ne'e God. 'Iu ka 'una'eri.

¹⁸ Ma 'ae'o, sa Timoti ngela nau, nau ku fata fuamu sulia ala'anga ba na Ano'i ru Abu fata 'ani na ngwae gwaunga'i ki kira fata suli'o ana kaida'i ba sui na'a ma'i. 'Oke gonia na ala'anga ne'eri ki, 'iri 'oke fu'a le'a, ma 'oko ngangata 'usia na ngwae fa'amanata 'oso'oso ki. ¹⁹ Ma 'oke uu ngasi 'ani na fa'amamana'anga 'oe ana sa Christ, ma 'oke sasia na ru ne'e 'oko saiana nia saga ki. Ti ngwae kira danga fa'iburi na'a 'ani na ru ki ne'e kira saiana nia saga, ma noa'a kira kasi fa'amamana na'a ana sa Christ. ²⁰ Ma ti ngwae ada ne'e sa Haemeneas ma sa Aleksanda. Ma nau ku fa'asidaro'o na'a fuana sa Saetan 'iri ka sasia ta ru adaro'o. Nau ku sasi 'una'eri 'iri

kera ke saiana na ru kera sasia nia rora, ma kera ka mango fa'asia fata'a rora sulia God.

2

Na fiku'a fa'inia na fo'onga'a ngwae fa'amamana ki

¹ Ru ne'e nia talinga'i, nau ku 'engo kamu fasi 'iri muke fo'osia God, ma muke ba'atafe nia, ma muke gani nia 'uana kwai'afi'anga ana ngwae ki ta'ifau. ² Ma muke fo'o fuana na ngwae tatalafa'a ki, ma sa tai fa'lida ne'e kira to'o ana na 'inoto'anga, fasi 'iri kulu ta'ifau kuke tua 'ani mauri'a ana aroaro'anga ma na babato'onga. 'Una'eri kulu saiana kuke fa'a 'inoto'a God ma sasilana ru 'olo'olo ki. ³ Na fo'onga'a 'una'eri le'a ma ka fa'asaele'a God ne'e fa'amauri kia. ⁴ Osi'ana God nia oga na ngwae ki ta'ifau kira ka saiana na ru mamana sulia sa Christ, ma kira ka to'o ana mauri'a firi. ⁵ Sulia ta'i God go'o, ma ta'i ngwae go'o ne'e olifa'inia na ngwae ki fuana God. Nia ne'e sa Jesus Christ. ⁶ Sulia sa Jesus kwatea na'a maurilana talana 'iri ka lafua na ngwae ki ta'ifau fa'asia na kwa'ikwa'inga. 'Una'eri, ana kaida'i ba God nia filia, nia ka fa'ata'inia na'a na kwaiogai'anga nia fuana ngwae ki ta'ifau kira ka to'o ana mauri'a firi. ⁷ Nia ne'e, God ka fili nau na'a fasi 'iri nau'a na ngwae ni lifurongo, ma nau ku fa'arongo, ma nau ku fa'amanata 'ani na fa'arongo'a mamana sulia sa Jesus Christ fuana na ngwae ne'e noa'a la'u Jiu ki. Noa'a nau kusi soke. Ru mamana nau ku saea.

Na fa'amanata 'anga fuana fiku kwaima'anga

⁸ Nau ku oga na ngwangwane ki ana kula ki ta'ifau kira ka fo'lo. Ma ana kaida'i kira ta'ea na limada fuana fo'onga'a, kira ka tua 'olo'olo 'ani mauri'a sikasika, ma noa'a kira kasi saeta'a nama kika olisu'usu'u fa'inia ta ngwae.

⁹ Nau ku oga logo na kini ki kike toro saga nama 'ani toro kira ki. Ma noa'a kira kasi toro 'ani toro ne'e ngwae ki ke lia funufunu fuada fa'ini'i. Di'ia kaida'i kira firi'ia ifuda, noa'a la'u 'ani na ru ne'e folilani doe liu ki ne'e kira ka laungi 'ani, ma noa'a la'u 'ani na toro ne'e folilani doe liu ma ka inua ngwae fuana ta'anga'a. ¹⁰ Kike kwate maurilada ke kwanga lala 'ani sasilana ru le'a ki ne'e bolo fuana kini ki ne'e kira saea kira fa'amamana ana God. ¹¹ Na kini ki kike tua aroaro, ma kike enoeno ana kaida'i kira fafarongo fuana fa'amanata'anga ki. ¹² Noa'a nau kusi ala'ania na kini ki 'iri ne'e kike fa'amanata ma kira ka gwaunga'i fafia na ngwae ki. Nia bolo fuana kike tua aroaro go'lo 'ada. ¹³ Sulia sa Adam ne'e God nia eta saunga'inia, sui mala 'i Eve. ¹⁴ Ma noa'a la'u sa Adam ba sa Saetan sokea, bore ma 'i Eve lala 'ana ba nia fa'amamana na soke'a sa Saetan ki, ma ka 'oia na taki God ki. ¹⁵ Bore ma, osi'ana ne'e kini ki kira fa'afuta ngela, God ke fa'amaurida di'ia kira fa'amamana ana sa Christ, ma kira ka alafe, ma kika tua saga, ma kira ka enoeno.

3

*Na ngwae kwaitala'i fuana ngwae
fa'amamana ki*

¹ Na ala'anga ba 'uri nia mamana, “Di'ia ta ngwae nia oga ka kwaitala'i ana fikuta'i ngwae fa'amamana, tama ngwae ne'eri nia oga na rao'a le'a liu ne'eri'a.” ² Ma na ngwae kwaitala'i ana fikuta'i ngwae fa'amamana ne'e ngwae ne'eri abulalana ka saga liu, ma nia ka to'o ana ta'i 'afe go'o ma ka tua mamana fa'inia, ma nia ka lia le'a sulia nia'a talana ma ka daufafia mauri'a nia, ma ka manata saga, ma ka sasia ru le'a ki. Ma nia ka kwaloa ngwae ki 'i luma nia, ma ka bolo fuana fa'amanata 'anga 'ani fatalana God. ³ Nia noa'a kasi kwa'u doe ana na kafo ne'e ngasingasi'a fuana burasilana gwauna. Ma nia noa'a kasi oga fu'anga, bore ma nia ka tua anoano fa'inia aroaro'anga fuana ngwae ki. Ma nia noa'a kasi 'idufa'i olisu'usu'u fa'inia ngwae ki. Ma nia noa'a kasi guguta mani. ⁴ Ma nia saiana ka fa'asaga na ngela nia ki ma na 'afe nia, ma ka fa'amanata na ngela nia ki fasi 'iri kira ka ro'osulia, ma kira ka fu'usi doe ana nia'a. ⁵ Si di'ia na ngwae noa'a kasi saiana na lia'a sulia na ngela nia ki ma na 'afe nia, nia ka lia mo fa'uta sulia na ngwae fa'amamana God ki? ⁶ Na ngwae ne'e fa'amamana ka tau, ne'e totolia nia ka kwaitala'i. Na ngwae ne'e fi'i ru'u ma'i saena fikuta'i ngwae fa'amamana, nia kata aura'e nia di'ia sa Saetan, ma God ke matalanga'inia logo. ⁷ Nia logo ne'e ngwae fuana ngwae 'i maa ana lalusae kira ka fu'usi doe ana, ma noa'a kira kasi saea ta ru ta'a sulia. 'Una'eri ne'e sa Saetan noa'a kasi daua 'ani na itoito nia.

Na ngwae ni kwai'afi ana na ngwae fa'amamana ki

⁸ Na ngwae ni kwai'afi'anga ki saena na fikuta'i ngwae fa'amamana logo, ne'e abulalana ka le'a, ma ngwae ki ka fu'usi doe ana nia'a. Nia ka fata mamana. Ma noa'a kasi kwa'u doe 'ani kwa'unga lilinga ki, ma noa'a kasi guguta mani.

⁹ Nia noa'a kasi manata ruarua, bore ma nia ke fa'amamana ngasingasi'a ana fa'arongo'a God ne'e nia fa'ata'inia fuaka. ¹⁰ Ma na ngwae ne'e fa'amamana ki, kira ka ilito'ona basi 'i na'o, 'iri kira saiana ne'e nia saga na'a, sui mala nia ka fi'i rao.

¹¹ Ma na 'afe nia logo, na abulalana ka le'a, ma ngwae ki ka fu'usi doe ana. Nia noa'a kasi ala'a buri ana ngwae ki. Ma nia ka lia le'a sulia talana ma ka daufafia mauri'a nia, ma nia ka 'olo'olo ana na ru ki ta'ifau.

¹² Ma na ngwae kwai'afi ana ngwae fa'amamana ki, nia ka to'o nama ana ta'i 'afe go'o, ma ka tua mamana fa'inia. Ma nia saiana ka fa'asaga na 'afe nia ma na ngela nia ki. ¹³ Ma sa tai ne'e nia rao le'a saena lalusae, ke ba'a le'a fuada, ma ka bolo fuana nia ka fata nonira'a sulia na fa'amamana'anga nia ana sa Jesus Christ.

Na lia'i ngwae sa Paul fuana keresilana na kerekere'a ne'e

¹⁴ Ana na kaida'i nini'a nau ku kere na'a kwau fuamu, nau ku manata nama fasi nau ku leka ma nau ku lisi'o 'ali'ali. ¹⁵ Ma di'ia nau ku ta'i dole, na kerekere'a ne'e ke ba'a fa'ata'inia fuamu na abula'anga fa'uta ne'e kuke ba'a tua 'ani saena fiku'a fa'inia ngela God ki. Kulu'a na fikuta'i ngwae God mauri. Ma fikuta'i ngwae fa'amamana ne'e fa'angasingasia na

fa'amanata'anga mamana God, di'ia na diro 'ai ki ne'e fa'angasingasia ta luma.

¹⁶ Nia mamana liu ne'e na fa'arongo'a God ne'e nia fa'ata'inia fuaka nia mamana ta'ifau. Na fa'arongo'a ba 'uri,

“Sa Christ alu nia ka ngwae'a.

Ma na Ano'i ru Abu ka fa'ata'inia na'a na sagalana.

Ma na 'ainsel ki kira ka lisia na'a.

Kulu ka fa'arongo na'a 'ani nia'a fuana kwalu'ani ngwae.

Ma na ngwae saena fanoa 'oro ki kira ka fa'amamana na'a ana nia'a.

Ma God ka ngali nia na'a 'uana 'i langi.”

4

Na ngwae fa'amanata 'oso'oso ki

¹ Na Ano'i ru Abu fata madako 'ani fasi ti ngwae kira karasu na'a fa'asia na fa'amamana'anga kira, ana kaidali 'i na'o ana sa Jesus ka fi'i dao ma'i. Kira ka ro'osulia na ano 'i ru 'oso'oso ki, ma na fa'amanata'anga ana na ano 'i ru ta'a ki. ² Na fa'amanata'anga ne'eri ki 'ita ma'i fa'asia na ngwae 'oso'oso ki ne'e noa'a kira kasi kwaimanatai sulia na abula ta'anga'a kira ki. Di'ia ngwae matamata ki abula ta'a, kira ka kwaimanatai. Bore ma na ngwae 'oso'oso ne'eri, noa'a kira kasi kwaimanatai sulia ne'e manatalada ta'a ta'ifau na'a. ³ Na ngwae 'oso'oso ne'eri ki, kira fa'amanata fasi na ara'inga ma na 'afe'a nia rora. Kira fa'amanata logo 'ani na 'anilana ti fanga nia rora. Bore

ma God saunga'inia na fanga ne'eri ki fuana ngwae fa'amamana ki fuana 'anilani, 'i burina ne'e kira kwatea na fo'onga'a ni ba'atafe'a fuana God. Ma God saunga'inia na fanga ne'eri ki fuana ngwae ne'e kira sai na'a ana fa'amanata'anga mamana. ⁴ Sulia fanga ki ta'ifau ne'e God saunga'ini'i, noa'a ta ru kasi ta'a, ni'i le'a ta'ifau go'o. Si di'ia kulu ka fo'o 'ani ba'atafe'anga fuana 'anilana, noa'a kulu kasi 'aila na'a 'ania ta fanga. ⁵ Fanga nia le'a fuana 'anilana, osi'ana God saea nia le'a, ma na fo'onga'a kulu fuana na fanga kwate ma nia ka le'a.

Na ngwae ni rao le'a sa Jesus Christ

⁶ Timoti 'ae, di'ia 'oko kwatea na fa'amanata'anga ne'e ki fuana ngwae fa'amamana ki, ma di'ia 'oko mauri 'ani na Fa'arongo'a Le'a, ma 'oko tua ni ro'o sulia na fa'amanata'anga mamana, tama 'oe na ngwae rao le'a sa Jesus Christ. ⁷ Aia, noa'a 'oe kosi fafarongo sulia na 'a'ema'e 'aurafu ki. 'Oko su'ute lala 'uana sasilana na kwaiogai'anga God. ⁸⁻⁹ 'Oko saiana ngwae ki fata 'uri, "Nia le'a fuana na ngwae ka fa'angasingasia nama nonina, osi'ana nia ka 'afia na mauri'a fuana na kaida'i ne'e." Bore ma nia le'a ka tasa di'ia na ngwae ke su'ute fuana sasilana na kwaiogai'anga God, sulia nia ka 'afia na mauri'a fuana na kaida'i ne'e, ma ta kaida'i ne'e ke ba'a dao logo ma'i. Ma ala'anga ne'eri nia ka mamana, ma kulu ka fa'amamana ana. ¹⁰ Kuke su'ute nama 'una'eri, osi'ana kulu fito'o ana God ne'e mauri. Sulia

nia saiana ke fa'amauria ngwae ki ta'ifau, ma ka tasa fuana sa tai ne'e kira fa'amamana ana.

¹¹ 'Oke fa'amanata na ngwae ki 'ani ru ne'eri ki, ma 'oko fata totonga'i 'ani fuana ngwae ki ke ro'osuli'i. ¹² Ma noa'a 'oe kosi ala'ania na ngwae ki kira ka saea 'oe kosi totolia kwaitala'i 'anga osi'ana 'ae'o na ngwae 'alako. 'Oke tua 'ani tua'a le'a fuana na ngwae ne'e kira fa'amamana ki kike lia suli'o, 'ania na fatalamu, ma na abulalamu, ma na alafelamu, ma na fa'amamanalamu, ma na tua madakolamu. Si di'ia kira lisia na tua lamu nia le'a, kike sasi logo sulia. ¹³ Ana kaida'i 'oke ma'akwalia daolaku ma'i, 'oke to'omani na Kerekere'a Abu ki fuana ngwae ki, ma 'oke fa'atalo 'ani Fa'arongo'a Le'a, ma 'oke fa'amanata ngwae ki. ¹⁴ Ma noa'a 'oe kosi danga 'ani na kwate'a 'oe ne'e Ano'i ru Abu kwatea fuamu, ana kaida'i ne'e profet ki kira fata 'ani ma na fa'ina'ona'o ki kika alua na'a limada 'i fafomu. ¹⁵ 'Oke sasia ru ne'eri ki sulia asoa ki fasi 'iri ne'e ngwae ki ta'ifau kira ka lisia na le'alana rao'a 'oe ne'e doe na'a. ¹⁶ 'Oke lia le'a sulia na abula'anga 'oe talamu, ma na ru ne'e 'oko fa'amanata 'ani'i ki. Ma 'oko ina'u ana na rao'a ne'eri ki, sulia di'ia 'oko sasi 'una'eri, God ke fa'amauri 'oe fa'inia sa tai ne'e kira rongoa fatalamu.

5

Na rao'a fuana 'afilana na ngwae fa'amamana ki

¹ Noa'a 'oe kosi balufia ta ngwae ngwaro, bore ma nia totolia 'oke ala'a gwafea di'ia ta ma'a amu. Ma kaida'i 'oko sasia ta ru fuana ngwae

'alako ki, nia di'ia ne'e 'oko sasia fuana sa to'olamu. ² Ma kaida'i 'oko sasia ta ru fuana 'afe ki, nia di'ia ne'e 'oko sasia fuana te'a 'oe ki. Ma kaida'i 'oko sasia ta ru fuana kini sari'i ki, nia di'ia ne'e 'oko sasia fuana ngwaingwaena 'oe ki 'i saena manata'anga ne'e le'a ta'ifau.

³ Fuila na ngwae fa'amamana ki kike lia sulia na gwa'i 'uru ki ne'e kira tua ta'ifilida. ⁴ Bore ma di'ia gwa'i 'uru ne'e to'o ana na ngela ki nama na ko'o ki, kira ka rao fuana God 'ani lia'a nama sulia. Ma kira ke lia nama sulia te'a kira, osi'ana te'a kira eta lia sulida. Ru ne'eri, God saele'a liu fa'inia. ⁵ Muke 'afia na gwa'i 'uru ne'e tua ta'ifilia ma ka noa'a ta ngwae fuana tagi'a sulia. Nia fito'o ana God, ma nia ka ina'u ana fo'onga'a ma gani'a 'uana kwai'afi'anga sulia rodo ma na asoa. ⁶ Bore ma na gwa'i 'uru ne'e ke sasi 'uana na kwaiogai 'anga ana noni, noa'a kamu kasi 'afia. Sui bore 'ana nia ka mauri 'ua, na mauri'a nia fa'inia sa Christ mae ka sui na'a. ⁷ 'Oke kwatea na fa'amanata'anga ne'e ki fuana na ngwae fa'amamana ki, 'iri ta ngwae noa'a kasi dao to'ona ta rora'a ada. ⁸ Ma di'ia ta ngwae noa'a kasi lia sulia na ngwaefuta nia ki, ma na ngwae ana kwalafa nia, tama ngwae ne'eri fa'asia na'a na fa'amanata'anga sa Christ, ma nia ka ta'a ka liufia na ngwae ne'e noa'a kira kasi fa'amamana ki.

⁹ Ma na gwa'i 'uru ne'e noa'a kasi dao 'ua ana ono akwala fa'i ngali ki, noa'a 'oe kosi to'oma'i fiku ana fa'inia na gwa'i 'uru ki. 'Oke to'oa ta gwa'i 'uru ne'e nia ngwaro, ma nia tuatua mamana fuana ara'i nia. ¹⁰ Ma kira ka saiana ne'e nia sasia rao'a le'a 'uri ki: Nia lia le'a sulia

na ngela nia ki, ma ka kwaloa na ngwae dao ki 'i luma nia, ma ka enoeno, ma ka 'afia na'a ngwae fa'amamana ki fa'inia sa tai fa'ida ne'e kira to'o ana na 'afita'i'anga, ma ka danga ta'ifau na'a 'ani nia'a fuana sasilana na rao'a le'a ki.

¹¹ Ma na gwa'i 'uru ne'e noa'a kasi ngwaro go'o ki, noa'a 'oe kosi to'oma'i fikuda fa'inia na gwa'i 'uru ki. Ma si di'ia na kwaiogai'anga ana noni kwatea ma kira ka abula matamata fa'asia rao'a fuana sa Jesus, kira oga kike 'afe la'u.

¹² Ma di'ia 'una'eri, kira fulia rora'a sulia kira 'oia na'a fata alanga'inga ne'e kira eta sasia na'a fuana sa Jesus Christ. ¹³ Di'ia kira noa'a kasi 'afe

la'u, tama kira saiana fa'alilana na kaida'i kira ki fuana liu kwailiu'anga ana luma ki. Ma na ru ne'e ta'a ka tasa ne'e kira tua ni ala'a go'o 'ada ana ti ngwae, ma kira ka fata sulia na ru ne'e noa'a kasi bolo fuana ala'anga suli'i ki. ¹⁴ Nia

ne'e nau ku fia nia le'a fuana gwa'i 'uru fi'i doe ki kira ka 'afe la'u, ma kira ka fa'afuta ngela, ma kira ka lia sulida fa'inia na luma kira ki, fasi 'iri ne'e malimae kulu ki noa'a kira kasi to'o ana ta ru fuana fata ta'anga'a 'ani suli kulu. ¹⁵ Sulia ti

gwa'i 'uru kira abula matamata na'a, ma kira ka leka na'a 'ada sulia sa Saetan. ¹⁶ Si di'ia ta kini ne'e fa'amamana ana sa Jesus Christ,

ma ta gwa'i 'uru ka tua 'i saena na tua'a nia, nia ke lia suli nia, osi'ana noa'a nia kasi le'a fuana 'abera'anga 'ani la'u na ngwae ne'e kira fa'amamana ki. 'Una'eri ngwae fa'amamana ki kira saiana kika lia na'a 'ada sulia na gwa'i 'uru ne'e kira tua ta'iflida ki.

Na fa'amanata'anga fuana ngwae

fa'ina'ona'o ki

¹⁷ Ma na ngwae fa'ina'ona'o ne'e kira rao le'a fuana na fiku ta'i ngwae fa'amamana, nia totolia muke fu'usi doe ada ma muke foli le'a ada. Tasa liu fuana sa tai ne'e rao ngasingasi'a 'ani fa'atalo'a 'ani Fa'arongo'a Le'a fa'inia fa'amanata'anga. ¹⁸ Sulia na Kerekere'a Abu ba fata 'uri, "Noa'a 'oe kosi firi fafia na kwakwana na buluka ni rao, ana kaida'i nia uria maga ru ki." Ma ta ala'anga ka 'uri logo, "Na ngwae ni rao saiana ngalilana na'a folifoli'a nia."

¹⁹ Aia, ma noa'a 'oe kosi fafarongo 'uana ala'anga ta ngwae go'o 'ana ne'e ke fai fafia ta ngwae fa'ina'ona'o, leleka ta ro ngwae nama ta uulu ngwae ne'e leka ma'i, kira ka fata fa'amamana sulia ru ne'e. ²⁰ Aia, 'oke balufia na ngwae ne'e kira abulalada ta'a ki. 'Oke sasi 'una'eri 'i na'ona na ngwae ki ta'ifau, 'iri na ngwae ne'e kira tua 'i ne'eri ki kike rongo, ma kike ma'u.

²¹ Nau ku ala'a totonga'i fuamu 'i maana God, ma sa Jesus Christ, ma na 'ainsel abu ki, 'iri 'oke ro'osulia na fa'amanata'anga ne'e ki, ma noa'a 'oe kosi efoa, ma noa'a 'oe kosi 'inifilifili ana ta ngwae sulia na tae ne'e 'oko lisia 'i maa.

²² Ma noa'a 'oe kosi 'ali'ali'a ana alu lima'anga fafona ta ngwae fuana rao'a fuana na Aofia. Ma noa'a 'oe kosi 'ado fa'inia ta ngwae ana kaida'i kira fulia ta ru rora. 'Oke tua sikasika fa'asia ta'anga'a ki!

²³ 'Oke kwa'ufia ta kala waen fa'inia na kafo 'iri ka 'afia na siramu ka le'a, sulia 'ae'o na ngwae ne'e 'oko mata'i firi go'o 'amu.

²⁴ Na abula ta'anga'a ti ngwae ki talangwara'u liu na'a fuana lisilana, ma ngwae ki ta'ifau ka saiana ne'e God ke ba'a matalanga'i kira. Bore ma na abula ta'anga'a ti ngwae ki, kira noa'a kasi lisia ana kaida'i na'a 'ana. ²⁵ Ka 'una'eri logo, ti ngwae sasilana ru le'a kira ki teo tafanga'i liu fuana lisilana. Ma na rao'a le'a ti ngwae ki ne'e noa'a kasi fa'ata'i nini'ari, bore ma ana ta kaida'i kike ba'a lisia.

6

¹ Na ngwae fa'amamana ne'e kira rao 'o'o, kira manata doe ana ngwae 'a'ana kira ki, fasi 'iri ta ngwae noa'a kasi fata ta'a ana satana God ma na fa'amanata'anga kulu. ² Ma na ngwae rao 'o'o ne'e na ngwae 'a'ana kira ki fa'amamana ana sa Jesus Christ, noa'a kira kasi manata 'uri, "Na ngwae 'a'ana nau nia fa'amamana logo. 'Uri noa'a naisi fu'usi doe go'o ana nama ku rao ngangata fuana." Na manata 'anga 'una'eri nia noa'a kasi le'a! Kira rao le'a ka tasa mo fuada, sulia kira to'o go'o ana ta'i fa'amamana'anga ma kika alafe fuana God.

Na fa'amanata'anga 'oso'oso ma na to'oru'a mamana

Nia ne'e, 'oko fa'amanata ma 'oko fata sulia na ru ne'e ki. ³ Ti ngwae noa'a kasi fa'amanata 'ani ru ne'e ki. Ma noa'a kira kasi alafafia na ala'anga mamana na Aofia kia sa Jesus Christ, ma na fa'amanata'anga kia sulia tua'a saga. ⁴ Ngwae ne'eri ki kira lafuda, ma noa'a kira kasi sai go'o ana ta ru. Ma na kwaiogai'anga kira ka ta'a fuana na olisu'usu'unga sulia na fadalana

ma'e fata'a ki. Ma na manata'anga 'una'eri ki, nia kwatea ma kira ka kwaimamagolai, ma kika olisu'usu'u kwailiu, ma kika fata ma'udi, ma kika manata ta'a sulia na ngwae ki. ⁵ Ma kira ka olisu'usu'u sulia asoa ki. Ma na manatada noa'a kasi rao. Ma noa'a kira kasi sai na'a ana ru mamana ki. Kira fia ne'e di'ia kira donga God, kike toda mani.

⁶ Aia, ma leka'a sulia God fa'ato'orua na ngwae, osi'ana na kwaiogai'anga nia ki ne'e ali'afu ana na tae ki ne'e nia to'o na'a ana. ⁷ Aia, tae ne'e kulu ngalia ma'i saena magalia ne'e? Noa'a go'o! Ma na tae ne'e kuke ba'a ngalia fa'asia na magalia ne'e? Noa'a go'o! ⁸ Nia ne'e, di'ia kulu to'o na'a ana fanga ma na toro, tama ru ne'eri ki le'a na'a fuaka. ⁹ Ti ngwae kira oga liua to'oru'anga. Ma ka talangwara'u fuada ne'e kike sasia ru rora ki fuana todalana mani. 'Una'eri, kira ka dao to'ona ne'e kira 'asida saena itoito di'ia ru 'ae'aela ki. Kira oga sasilana ru 'oro rora ma ka bolebole'a ki ne'e ta'a fuada. Ma kira ka dao na'a to'ona nonifii'anga doe liu. ¹⁰ Kaida'i ngwae liana teo ana mani, kira ke sasia kwalu kaela ru ta'a ki fuana ngalilana mani. Ti ngwae kira sasi 'uana na mani, ma kira ka leka tau na'a fa'asia na fa'amamana'anga ana God, ma na liadila'a 'oro ki ka fa'alia na'a maurilada.

Na fa'amanata'anga sa Paul fuana sa Timoti

¹¹ Timoti 'ae, 'oe na ngwae God, 'oke tua fa'asia na ru ne'eri ki. Ma 'oke sasi ngangata 'uana na 'olo'olo'a, ma na tua'a abu, ma na fa'amamana'anga, ma na alafe'anga, ma na ngangata'anga saena kaida'i ana 'afita'i'anga

ki, ma na tua'a enoeno. ¹² 'Oko rao le'a fuana na fa'amamana'anga. Ana kaida'i ba 'oko fata ngasingasi'a sulia na fa'amamana'anga 'oe fuana ngwae 'oro ki, 'oko ngalia na mauri'a firi ne'e God fili 'oe 'uana. ¹³ Nau ku ba'e 'oe 'i na'ona God ne'e kwatea na'a mauri'a fuana ru ki ta'ifau, ma 'i na'ona sa Jesus Christ na ngwae ba fata ngasingasi'a fuana sa Pontias Paelat, ¹⁴ fasi 'iri 'oko ro'osulia na'a ru ne'eri ki, ma 'oko sasi sulia 'iri 'oko madakola ana ru ki, ma noa'a 'oe kosi rora, leleka ka dao ana fa'i asoa ne'e Aofia kia sa Jesus Christ ke oli ma'i ana. ¹⁵ Nia ke ba'a dao tafa ana kaida'i saga ne'e God nia filia. God ne'e ngwae ki aura'ea, ma nia talana ka gwaunga'i ka tasa fafia na ru ki ta'ifau, ma na tatalafa'a ne'e ka gwaunga'i fafia na ngwae tatalafa'a ki, ma ka Aofia'a fafia na aofia ki. ¹⁶ Ma ta'ifili nia go'o ne'e nia mauri firi ma noa'a kasi ma'e. Nia tua 'i saena na madako'anga ne'e noa'a ta ngwae kasi bolo na'a fa'inia dao'a karangia. Ma noa'a ta ngwae kasi lisi nia 'ua, ma noa'a ta ngwae kasi bolo na'a fuana lisilana la'u. Alu ngwae ki kike fa'a aofia. Alu nia ka gwaunga'i 'ani ngasingasi'anga ne'e tuatua firi! 'Iu ke 'una'eri.

¹⁷ 'Oko saea fuana ngwae ne'e kira to'o ana to'oru'a 'i saena na magalia ne'e, noa'a kira kasi manata lafuda. Kike alua fito'onga kira ana God, ma noa'a la'u na to'oru'a kira ki ne'e ke sui 'ali'ali go'o. Sulia God kwatea ru ki ta'ifau fuaka fuana na saele'anga sulia. ¹⁸ 'Oke saea fuada kike sasi le'a 'iri kike to'oru ana rao'a le'a ki, ma kira ka ma'udi fuana kwate ru'a fuana 'afilana ngwae ki. ¹⁹ Di'ia kira sasi 'una'eri, kira gonia

na to'oru'a ne'e 'afi kira ana kaida'i ne'e nia 'ua ma'i. Ma kike to'o ana mauri'a ne'e mamana.

²⁰ Timoti 'ae, 'oke lia le'a sulia na tae ne'e God kwatea 'oko lia sulia. Ma noa'a 'oe kosi rongo sulia ala'anga ta'a ki ma na olisu'usu'u 'anga bolebole'a ki ne'e ti ngwae kira ala'a rora 'ani ma kira ka saea 'ani "na sae sae ru'a." ²¹ Osi'ana ti ngwae fito'o ana ala'anga bolebole'a ne'eri, ma kira ka leka rora fa'asia na fa'amamana'anga ana sa Jesus Christ.

Nau ku fo'o 'iri na le'anga'a God ke tua fa'i kamu ta'ifau.

**Fau Alanga'inga Faolu Ana Ala'anga
Kwara'ae
The New Testament and Genesis in the Kwara'ae
language of the Solomon Islands
Niu Testament na Stat long langguis Kwara'ae**

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kwara'ae

Translation by: SITAG

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-11-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

100e8c4b-3c10-5adf-8b7e-9b5cdcfb9b38